

Västmanlands läns museum
Kulturmiljö Rapport B
2013:B36

Tidö slott

Ommålning av tak

Antikvarisk medverkan

Tidö 1:347
Rytterne socken
Västmanlands län

Fredrik Ehltón

Tidö slott
Ommålning av tak

Antikvarisk medverkan

Tidö 1:347
Ryterne socken
Västmanlands län

Länsmuseets dnr: VLM120229

Fredrik Ehlton

Utgivning och distribution:
Västmanlands läns museum
Karlsgatan 2, 722 14 Västerås
Tel 021-39 32 22
E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

© Västmanlands läns museum 2013

Omslagsfoto: Tidö slott efter ommålning av taket. Vlm_kmvFE-3683

Foto: Där inget annat anges är fotografier tagna av Fredrik Ehlton och Tobias Mårud, Västmanlands läns museum.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01172.

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-94-4

Inledning

Tidö slott är beläget ca 17 km sydväst från centrala Västerås. Landskapet kring slottet är omväxlande och består av såväl odlingsmarker och skog som hagar och strandängar. Markerna hålls öppna på traditionellt sätt med hjälp av dov- och kronhjortar. Tidö slott är skyddat enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. (KML).

Ägaren, David von Schinkel, beviljades 606 000 kronor i bidrag till ommålning av slottets tak i Länsstyrelsen i Västmanlands läns beslut daterat 2012-10-25. Västmanlands läns museum fick uppdraget som antikvarisk kontrollant i ärendet. den antikvariska kontrollen har utförts av Fredrik Ehlton och Tobias Mårud. Fredrik Ehlton har sammanställt efterföljande rapport, båda är byggnadsantikvarier anställda vid VLM. Rengöringen och målningen av taket genomfördes under hösten 2012 och sommaren 2013.

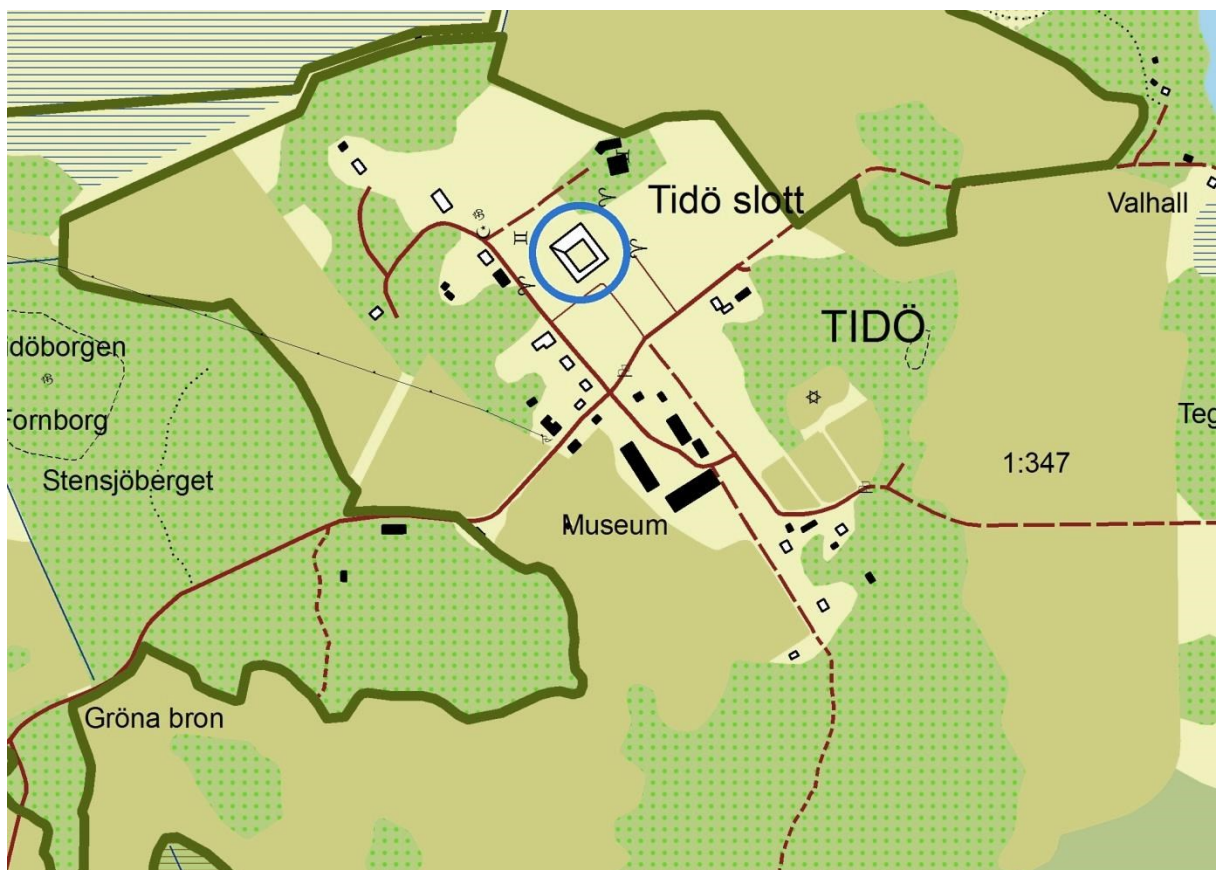

Bild 1, Tidö slott markerad med blå ring. Utdrag ur digitala fastighetskartan från 2004, skala 1:8000.

Historik

Det nuvarande slottet är byggt i stram holländsk renässansstil på en grund av gråsten och murverk av slätputsat tegel. Huvudbyggnaden av rektangulär form i tre våningar under säteritak samt tre sammanhängande längor i två våningar med sadeltak, skapar en kringbyggd kvadratisk förgård. Ursprungligen täcktes taket av kopparplåt. Idag är taket skivtäckt med varmförzinkad plåt och horisontella tvärfalsar. Taket är målat i svart kulör.

Tidö slott finns avbildad i Erik Dahlbergs Suecia antiqua och ser något annorlunda ut än idag.¹

Slottet påbörjades 1625 av Axel Oxenstierna och stod i huvudsak färdigt på 1640-talet. Både Simon De la Vallée och Nicodemus Tessin d.ä. var inblandade i uppförandet. Av den yttre utsmyckningen, som är utförd i Gotländsk sandsten, kan nämnas de praktfulla sandstensportalerna, huggna av Henrik Blume. Av interiören kan nämnas de rikt utformade intarsiadörrarna och bjälktaken med renässansmotiv.

---

¹ Tidö, s 11

Byggnadsvårdsåtgärder

Taket var slitet och i stort behov av ommålning. Färgen hade på vissa ställen fallit bort och spruckit vilket medfört sig rostskador.

Bild 2, taket skick innan målning

Ommålningen av taket delades på sätt och vis in i två olika etapper. Rengöringen av taket påbörjades redan under hösten 2012. Målningsarbetena kom först igång under sen vår 2013.

Rengöring

Rengöringen var ett viktigt moment då taket troligen behandlats med ett flertal olika färgtyper och metoder. Taket skrapades och borstades för att få bort resningar och lös färg. Därefter tvättades taket med vatten (350 bar), då användes även ett rotormunstycke för att få bort så mycket färg som möjligt. Rengöringen var klar i oktober 2012.²

I maj 2013 genomfördes en andra rengöring. Den gamla färgen som fortfarande fanns kvar på taket hade då fått stå över vintern. Nya resningar hade uppkommit och rengöringsbehandlingen repeterades.

Metoden att genomföra rengöringen två gånger med nästan 6 månaders mellanrum ansågs positivt för kvaliteten på arbetet och takets beständighet.³

---

² Presentation av målningsarbete Utfört av: Vikens plåt & Tegel AB, s 1

³ Presentation av målningsarbete Utfört av: Vikens plåt & Tegel AB, s 1

Bild 3, Tidö slott i oktober 2012 under pågåend rengöring.

Bild 4, Pågående vattenblästring

Bild 5, Tidö slott efter första rengöringen

Bild 6, Efter den första rengöringen

Bild 7, Under arbetet med den andra rengöringen då taket stått orört i ca 6 månader

Bild 8, Resultatet var mycket tillfredställande och ytorna var tillräckligt rena

Målning

Efter rengöringen ströks en rostgrund på de rostangripna delarna av taket. Därefter sprutades grundfärgen på (Isotrol klarlack grund) som en primer för att få täckfärgen att fästa.

Slutstrykning skedde sedan med svart linoljefärg (Pentur kultur) i två lager. Det sista lagret drogs med borste för att jämna ut ytan.⁴

Bild 9, Efter slutstrykning med linoljefärg

Bild 10, Efter slutstrykning

---

⁴ Presentation av målningsarbete Utfört av: Vikens plåt & Tegel AB, s 1

Bild 11, under slutbesiktning, slottets sydöstra fasad

Bild 12, Detaljbild av nymålat tak

Bild 13, Detaljbild av nymålat tak

Resultat

Ommålningen av taket på Tidö slott har skett enligt Länsstyrelsens beslut och godkänns ur antikvarisk synpunkt.

Litteratur och källor

Presentation av målningsarbete Utfört av: Vikens plåt & Tegel AB, s 1 – Rapport från entreprenör

Bendz T A. 1971. Tidö – Ett renässansslott och dess historia

Bildlista

Bild 1 - Karta
Bild 2 - Entreprenör
Bild 3 - Vlm_kmvTM-452
Bild 4 - Vlm_kmvTM-488
Bild 5 - Vlm_kmvTM-536
Bild 6 - Vlm_kmvTM-502
Bild 7 - Vlm_kmvFE-2924
Bild 8 - Vlm_kmvFE-2919
Bild 9 - Vlm_kmvFE-3499
Bild 10 - Vlm_kmvFE-3514
Bild 11 - Vlm_kmvFE-3697
Bild 12 - Vlm_kmvFE-3690
Bild 13 - Vlm_kmvFE-3695

Administrativa uppgifter

<i>Västmanlands läns museums dnr:</i>	VLM120229
<i>VO Kulturmiljö; projektnr:</i>	3-12-117
<i>Länsstyrelsen dnr:</i>	434-4889-11
<i>Fastighetsbeteckning:</i>	Tidö 1:347
<i>Landskap:</i>	Västmanland
<i>Län:</i>	Västmanland
<i>Socken:</i>	Rytterne
<i>Kommun:</i>	Västerås
<i>Ägare-beställare:</i>	Tidö slott AB David von Schinkel Tidö slott 725 92 Västerås
<i>Projektledare:</i>	Arkitektur & Byggnadsvård AB Leif Göthberg Västra Bangatan 13 703 54 Örebro
<i>Entreprenör:</i>	Viken Plåt & Tegel Johan Levert Idrottsvägen 4 615 33 Valdemarsvik
<i>Antikvarisk medverkan:</i>	Västmanlands läns museum Antikvarisk expert xxxxx Karlskatan 2 722 14 VÄSTERÅS Tele: 021-39 32 22

– en del av Landstinget Västmanland

Västmanlands läns museum, Karlsgatan 2, 722 14 VÄSTERÅS
Tele: 021-39 32 22 · E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-94-4